

REJA PURANOV

- pasme puranov
  - črna norfolška pura (GB)
  - bela holandska pura (NL)
  - ameriška bronasta pura: ZDA, divja ameriška + črna norfolška pura
  - širokoprсна bronasta pura: variacija bronaste pure (visoka nesnost – do 100 jajc; široka prsa)
  - širokoprсна bela pura: širokoprсна bronasta + bela holandska pura
- ??? – hibridi
  - Nicolans (ZDA): N400, N700, N900
  - BUT (GB): BUT 8 (najlažji hibrid), BUT 5 in 6
  - Hybrid (Kanada): mala bela pura H1000, srednje velika bela pura H1500, velika bela pura H3000
  - Betina (Francija)
  - Royal white (Izrael)
- prireja puranjega mesa v RS
  - 15% celotnega perutninskega mesa
  - cca 9000 ton letno
  - poraba puranjega mesa v RS na prebivalca 4,1 kg
  - proizvodnje je nekoliko več
  - del mesa se izvažata
  - letno se vzredi do milijon puranov
- nekatere značilnosti v reji puranov v primerjavi s piščanci
  - večji (3-5/m²)
  - hitreje rastejo (bogatejša krma) → samci hitreje rastejo kot samice
  - večja temperatura objekta ob vselitvi
  - potrebujejo dvojni temperaturni ambient
  - v prvih 3 dneh slabše vidijo
  - bolj občutljivi na hrup (se hitreje prestrašijo)
  - v začetku reje bolj občutljivi na prepih
  - hladijo se na poseben način → s plahoplanjem podbratka
  - so zelo radovedni (zanimajo se za rdeče stvari)
  - prijazni do človeka
  - v začetku ne znajo piti iz kapljičnih napajalnikov
  - veliko pozornost je treba posvetiti stelji
  - so živahnega temperamenta; če so preveč skupaj na površinsko enoto postanejo agresivni
  - v vodo in hrano dajemo svetleče predmete da gredo sploh jest in pit
  - zelo radi tekajo, ko se prekucnejo ne znajo vstati (prvi teden moraš vsak celi dan biti z njimi)
  - vse purane debikiramo, zaradi medsebojne igre (kljuvanje)
  - purane seksiramo glede na izgled kloake (nikoli jih ne združujemo)
  - ko so spolno zreli (po 8 mesecu), postanejo modri v glavo, dobijo gobice po vratu
  - purice nesejo sezonsko: 120-140 jajc
  - osemenjevanje je zmeraj umetno
  - klavnica za purane je posebna – linija mora držati do 10 kg

- 180-200 dni ostenejo v objektu
- prostor za pitanje puranov
  - namensko grajen objekt
  - idealna lokacija
    - rahlo dvignjen teren
    - smer vetrov: JZ-SZ
  - dostop v vseh letnih časih
  - vir pitne vode
  - pojedjo velike količine hrane
  - smrad
- objekti
  - eno ali več etažni:
    - širina 12-14 m
    - višina najmanj 2,5 m
  - predprostor: sanitarna pregrada, kontrolna stikala, strojna oprema (peč za gretje, krmilni stroj, ventilacijske naprave, alarmni sistem)
  - pitališče: betonska tla z nagibom proti zunanjim zidovom (odprtine za odtok vode)
  - niso občutljivi na vročino → skoraj da ni toplotnih udarov
  - če se ventilacija okvari pride do zadušitve
- oprema
  - ogrevalni sistem (dvorežimski sistem ogrevanja)
  - ventilacijski sistem
  - osvetlitev (žarnice morajo biti enakomerno razporejene)
  - napajalni sistem (2-3 sistemi); pokazati je potrebno kje je voda na 2h, nato se uvede novi sistem napajanja
    - 1-7 dni ena vrsta
    - jumbo napajalniki
    - korita ob steni
  - krmilni sistem
    - na začetku se jih naseli na krmilo
    - če jih naselimo na steljo, jo pojedjo nastane obstipacija in pride do smrti
  - alarmna naprava
  - agregat
  - število živali v reji: 4,2-4,6 DS puranov na m² (največ 38 kg žt na m²)
- zahteve po temperaturi zraka

starost	°C ob robu grelnega stožca	°C pod kolklo	°C v prostoru
1-3 dni	34-35	38	24
4-7 dni	32-33	34-36	24
2-3 teden	30-31	32	26
4 teden		28	26
5 teden		26	24
6 teden		24	22
7 teden do zakola puric (110 dni)			20

15 teden do zakola puranov			13-18
-------------------------------	--	--	-------

- osvetlitev
  - svetloba mora biti enakomerna po vsem objektu
  - ne sme biti špranj – se zadušijo ker gredo na kup

starost	ur svetlobe dnevno	ur teme	lux	W/m ²
1-2 dni	24	/	120	6
3 dan	24	13 min	120	6
4 dan	23	1	120	6
5 dan	20	4	100	4
6 dan	18	6	100	4
7 dan	16	8	100	4
8-13 dan	14	10	40	2
2-14 teden	12	12	10 samo purice	2
15 teden in več	16	8	10	2

- napajanje
  - vedno na voljo
  - v začetku reje ogreta voda na 30°C, kasneje na 20°C
  - ko se spremeni napajalni sistem je v prvih 4 dneh precejšnji pogin zaradi dehidracije
  - potrebe po vodi za 1000 živali:

starost (tedni)	purice	purani
1-2	40 L	40 L
3-4	130 L	150 L
5-7	250 L	290 L
8-9	370 L	450 L
10-11	470 L	570 L
12-13	570 L	720 L
14-15	630 L	820 L
16-17	720 L	910 L
18-23		1050-1310 L

- izmenjava zraka
  - rabijo ventilacijo, ki je odvisna od zunanje temperature in od naselitve v objektu
  - višja je temperatura, večji mora biti dodatek zraka

Zunanja temperatura °C	Potrebe po izmenjavi zraka m ³ /h/kg telesne teže
< 15	0,75-5,6
15-27	7,5
> 27	9,35

- vlaga
  - optimalna: 65-70 %
  - prevelika vlažnost

- slaba izolacija
- prenizko kroženje zraka
- puščanje napajalnikov
- nepravilna nastavitve napajalnikov
- prenizko število napajalnikov
- neenakomerna osvetlitev v objektu

- stelja

- oblanci – debelina 10-20 cm

- krma

- pet krmnih mešanic
- puran rabi do 8% beljakovin več kot piščanec
- zahteve po Ca so višje kot pri piščancih
- pogosto zbolijo za rahitisom
- vitamin A je antagonist vitaminu D₃
- potrebujejo Cu, če ga nimajo dodanega Cu pride do pokanja aorte

krma	starost (tedni)	SB %	ME kcal
Pur starter	1-4	28	2800
Pur grower	5-8	26	2900
Pur finišer	9-12	23	3000
Pur finišer K1	13-16	19	3100
Pur finišer K2	17-21	17	3150

- prirast

- purani (pita se jih 24 tednov)
  - 18 teden: 15,8 kg, konverzija 2,66 kg
  - 20 teden: 17,98 kg, konverzija 2,87 kg
- purice (pita se jih 20 tednov)
  - 16 teden: 9,7 kg, konverzija 2,79 kg
  - 14 teden: 8,27 kg, konverzija 2,556 kg
  - 20 teden: 12,15 kg, konverzija 2,56 kg